

Ólavssøkugestirnir

Eg hitti hann á Ólavssøku, einaferð eg var heima fyri fyrstu ferð í átta ár. Tað var ta hugnaligu løtuna aftan á kappróðurin, tá tú hevur besta høvið til at hitta fólk, tí hvør fer á Ólavssøku og ikki á kappróður? Veðrið var eisini av tí fagraða, stilli og bakandi sól.

Hann stóð í tí øgiligu mannamúgvuni, ið kom flótandi heim úr Bakka inn í Vágsbotn. Hann stóð og prátaði til báðar síður, vendi sær í móti streyminum. Hverja ferð hann hittir ein, sum hann kennir, rópar hann á viðkomandi, heilsar og býður kanska til hús. Hann er í føroyskum klæðum, knapparnir glitra í sólini, kotið er nývovið og nossligt.

— Halló! Her skulu tit bara siggja! Ein útiseti av tí góða gamla slagnum! Ein av teimum sum ikki kundi ríva seg leysan frá teimum donsku kjótgrýtunum! Hetta er alt sjálvandi skemt, tað er einki at ivast í, at hann er fegin um at hitta ein gamlan vin av asfaltinum aftur. Vit høvdu verið rættliga góðir vinir, hóast vit ikki løsu saman.

— Tú kemur við inn á gólvíð.

— Eg veit ikki, er tað ikki til fortæð hjá tær?

— Slutur, tað skuldi bara mangla, skuldi mann ikki boðið sínum gomlu drykkjubrøðrum av asfaltinum inn, tá teir niðurláta seg til at vitja aftur á bókarnar? Hann flenti, so tað rungaði: — Eg havi savnað mær nakrar vertskapsmenn saman her, og nú fara vit heim til konuna og ein litlan. Ella hvussu er tað vorðið, er tú vorðin fráhaldsmaður? So skuldi mangt verið broytt, síðan vit báðir plagdu at vera í lag.

— nei, nei, Eg vísaði hann um, at einki var broytt tann vegin.

Vit gingu inn á eina síðugøtu, har vit settu okkum inn í bilin.

— Ikki eiti á bilur, tú hevur.

— Eh, he, ja, hetta er bara fittligt apparat at hava, einki flott soleiðis. Kostaði mær ikki meira enn fyra, fimm.

— og tjúgu?

— Nei, halt kjaft, fjóruti.

Meðan vit aka niðan gjøgnum tann Ólavssøku-skrýdda staðin, siti eg og eyggleiði spenniskógvarnar, sum flyta seg frá spidara til kobling og bremsu. Ørminnist okkurt um, at hann í lestrar-tíðini mangan bannaði upp á, at tá hann kom heim, skuldi hann vísa føroyingum, at tað bar til at liva í landinum uttan bil. Brekkurnar hava helst verið honum ov tungar, og er væl einki lógið í tí. Um eina løtu steðga vit framman fyri einum stórum sethúsum; kirkjubesnið og -lit, ið falla væl til landslagið.

— Vøkur hús, sigi eg.

— Ja, hasin arkitekturin, — hann nevnið eitt navn — er sgu ein dyktigur fyrrur, tað má man siga.

Vit koma inn, har konan stendur fyri okkum bæði blið og týð og vísir okkum innar í stovurnar. Stovan, eg komi inn í, er mest lík teimum gomlu glasstovunum, eg minnst at onkur av teimum gomlu hevði í heimbygdini. Veggirnir klæddir við vøkrum víði, mikinesum, Ingolfi og Hans Hansen, hartil hópi av bókum við skinnbaki. Í einum horni ein sera sjáldsom skreytgrúgva evnað til úr føroyskum gróti. Á grúgvuni torv, sum verturin

sjálvur hevur skorið í summarfrítíðini heima í bygdini, haðan hann er ættaður.

— Nú skal eg presentera teg fyri selskapinum.

Meg kallar hann gamlan asfaltkammerat, og tey fáa at vita, at eg eri vælfyrrikomin advokatur í Slagelse.

— Og her hava vit ein ektaðan bónda norðan-eftri. Sum tú sært, er hann bæði stórur og príður, flennir verturin. Dr. Jens Petersen, ja, hann kennir tú jú av Kannibalinum. Og her er ein av okkara evnagóðu ungu tingmonnum. Soleiðis heldur hann á við at vísa mær gestirnar. Úrvalslið, tað var eyðsæð, skipari bóndi, lækni, tingmaður, reiðari, lærari, o.s.v.

Vinmaður mín kemur við glasi, hevur blakað bæði kot og knappatroyggju, og tað sæst, at hann er vorðin rættliga hyldligur. Tað er líkt til, at hann gongur við eini kúlu undir tí reyða vestinum. Hann divir á ein knött, og ein av koyggjulúkunum fer frá, aftanfyrri er barr. Tá hann bendir seg fram-yvir, siggi eg, at bollarir eru um at skræða brøknar aftan. Høvdu tær verið úr verri vadmali, so høvdu tær farið. Meg minnst eitt sindur sorgblitt hin klænvaksna ítróttarmannin úr Kløvermarken.

— Tað verður upp á føroyskan máta við sama glasi til øll, tað mást tú finna teg í!

Vit flenna øll og fáa upp í munnin, so ofta okkum lystir. Snapsurin er isakaldr og gagnast væl. Hetta er jú eitt sindur óvant fyri meg. Í Slagelse hevur konan langt síðani vant meg av við at drekka snaps uttan aftur við sild eina ferð um árið. Hevði heilt gloymt, hvussu væl ein snapsur kann rigga í úrtíð.

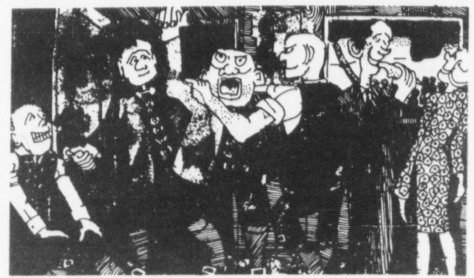
Verturin er einastandandi. Alla tíðina er hann um okkum, býður hetta og hatta, vísir okkum for-kunnugar føroyskar bókur, málningar, ja so sanniliga einar tvær yrkingar, sum hann sjálvur hevur yrkt. Einki at tosa um, sigur hann, men vit eru øll samd um, at tær eru frálíkar. Eg gerist heilt væl til passav av so fegnum manni. Her er endiliga eitt menniskja, sum ikki knarrar, sum ikki ivast. Tað er týðuligt, at gamli vinmaður mín er eitt lukkuligt menniskja. Hann er so vælsignað nógdur við alt: fólkíð, landið, veðrið, fiskimenninar, konuna, húsin, børnini, politikararnar (teir eru ikki folkkomnir, men frægari, enn hann hevði væntað, hava so ikki dripið hann í skatti). Slíkar menn dāmar mær væl. Kanska tí eg sjálvur eisini eri rættliga vælnógdur við lívið, og hví skal ein ikki hava loyvi til tað. Mær dāmar lítið hesar skriðuskortarnar, sum altíð klaga, tosa um kríggj og neyð, sum um vit vanligu menniskju runnu gera nakað sum helst við tað.

Vit verða nú boðin innar í etingarstovuna, har búgvið borð stendur fyri okkum. Henda stovan er ikki minni forvitnislig og hugnalig enn hin. Hon er bygd sum gomul roykstova við tróðuri og bitum. Á bitunum útstappaðir fuglar av ymsum slag, mest høsn og lund. Eg hugsi um høsnini hjá Ketli á sinni, men sissist, her er vist eingin vandi! Á bróstinum grindareiðskapur, rokkur, karðar, høft og homlubond, lærabond, fleggistong, týningar-trog og treskitræ. Í einum horni ein gamal, men skúraður tøjleypur við familjurnalum; í hinum ein kvørn og ein haki. Ein gomul dýlla á borðinum við isi í, í isinum ein brennivinsflaska. Annars inni pottar og kistur og ymsk búnýtti til prýðis. Stovan er innan úr súrgadari eik — sera vøkur! Einastandandi hóskiligt. Uppi yvir borðinum ein koparkola við elektriskum ljósi.

Dúgla verður skonkt við borðið, hartil fáa vit øl afturvíð. Hetta er annað ølið enn tað, eg mátti hjálpaft við norðuri hjá skyldfólkunum. Repstoks, hugsi eg tað æt. Her drekka vit gull og Hof.

— Hygg gamli, sovorðið kjót fært tú ikki í Slagelse, ei heldur í hverjum húsi her í býnum! Hann rættir mær eitt yvirvaksið tjógv. — Hetta er frá mínum speciella leverandøri norðanfyrri og hvørki islendskt ella mjølføtt. Nei, hatta er av besta feitlendi í landinum. Kjót, skal eg siga tær, og tá eg sigi kjót, so meini eg kjót, tað fært tú ikki uttan tú ert úti um teg.

Prátið við borðið gerst alt meira livligt og samstundist hugnaligt, tykir mær. Mær hevur altíð dāmað so væl millum mentað fólk, kenni meg

so tryggan í hesum ómetaliga bókskapinum millum hesi kátu og ónervuðu fólk.

— Rætt mær skinsaðuna!

— Ansa tær, kanska er hon bert til prýðis, sum hjá bændrunum í gomlum døgum ha, ha, ha! Tað er lækkin sum skemtar. Bóndin, korkareyður, rodnar enn meir, veit ikki rættliga, hvussu hann skal taka hetta men heldur tó fyri:

— Eg voyt ikki, hví tit altíð skulu leggja eftir okkum. Viss bændurnir ikki vóru, so var einki, tað eru vit, sum hava verið kjarnin í fólkunum gjøgnum tær myrku øldir, borið landsins mentan uppi...

— Rætt hevur tú, Egon bóndi, púra rætt, skál fyri bændrunum!

Eg kenni meg ikki sørt hugtiknan av bóndanum, havi altíð havt virðing fyri tí slagnum. Í roynd og veru er hetta fyrstu ferð, eg siti til borðs við einum røttum bónda.

— Rætt mær lírarnar!

— Ein skarpan aftur við?

— Eg skiti á fiskimenninar! Eg skal nokk fáa apurnar at makka rætt! Skiparin er komin í tjak við tingmannin, báðir eru heitir, tað er skilligt, men vertur min roynst nú sum hin fæddi. Hann lyftir báðar hendur og sigur brosandi:

— Ongan politikk, ongan politikk, góðu menn, minnst til, tað er Ólavssøka, vit skulu vera gláð!

Hesum samtykkja vit øll í, tó sita rokkskiparin og ein álvarsamur, hyldligur maður framvegis og tutla. Havi als ikki lagt merki til henda mannin áður, hann ger so lítið um seg, helst er tað tí.

— Ein av landsins bestu monnum, teskar vetur min. — Eigur fleiri skip — forrestin ein góður predikantur, leggur hann gnisandi aftrat.

— Á denn deiliga turra gás, letur lækna konan.

— Sig náttin, svarar skiparin við snikinum niðar eftir hokuni. Hann situr við einum koldum náta í aðrari hondini, Føroya Fólks Sangbók í hini. — Og nú fara vit at syngja!

— Oh móvir máál størst eer títt fall... byrjar lækkin, men eingin tekur undir við honum, so hann bráðtagar. Konan rodnar.

— Nei, vit skulu kvøða, sigur bóndin, — tey gomlu mergjaðu kvæðini, og hann stemmar í:

— O-eeh--he-nú eru kveldini myrk og long og ikki eg dugi at spinna...

— Nei, nei, skulu vit kvøða, skal tað vera ordiligt, latum okkum taka Flóvan, rópar lærarin.

— Skulu vit ikki heldur biðja til kvølds? heldur verturin brosandi fyri, og vit geva honum rætt; lærarin sær kotrini eitt sindur misnógdur út.

Sum tað er vælgerandi at sita millum rættar føroyingar! Liti meg í kring, men siggi nústani, at eg eri einasta menniskja, sum ikki er í føroyskum klæðum, og ikki er tað sørt, at eg eri eitt sindur foyur av hesum. Royni tó at troysta meg við, at tey munnu fara at bera yvir við mær, tí eg búgvi uttanlandis. Ikki er nógv brúk fyri búna í Slagelse, har er ikki so mikið sum ein grýlveitsla.

— Gev mær sildina!

— Ja, ger so væl, ekta føroysk sild, drigin frá grunni av heimsins bestu fiskimonnum, histar tingmaðurin.

— Tað kom fanin eingin stertur upp á land uttan skipararnar! rópar hin ungi rokkskiparin reyður í ásjón.

— Tað er tí teir skulu hava tíggu partar, gnisar lækkin.

— Halt tú kjaft! Hvat fanin fært tú ikki fyri ein blindarm?? Fyri alt tað, so fáa vit bara seks partar.

— Nú, nú, verið nú góðir. Aftur hesa ferð

